

Birikim primi yanında alınan risk pirimlerinin üzerinden vade sonunda sigortalılara ödenen ödöl (prim) tutarlarının menkul sermaye iradı olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve stopaj uygulaması hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	64597866-120[94-2014]-47
Tarih	11.04.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 64597866-120[94-2014]-47

11/04/2014

Konu : Birikim primi yanında alınan risk pirimlerinin üzerinden vade sonunda sigortalılara ödenen ödöl tutarlarının menkul sermaye iradı olarak değerlendirilip stopaja tabi tutulup tutulmayacağı.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, Şirketinizce ödüllü birikim olarak adlandırılan ürününüzde, birikim teminatının yanı sıra vefat teminatı ve süre sonu prim iadesi şeklinde iki ana risk teminatının bulunduğu, süre sonu prim iadesinin belirli şartların gerçekleşmesi koşuluyla, sigortalının hayatta kalmasına bağlı olarak ödenen prim tutarı ve poliçenin toplam süresine göre değişken olmak üzere toplam primin %10 ila % 30'u arasında gerçekleşebileceği, söz konusu prim iadesini (veya ödölünü) ve vefat teminatını karşılamak için toplam ödenen primin %15'inin risk primi olarak alındığı, geriye kalan %

85'inin ise birikim primi olarak nitelendirilerek kar paylı hayat sigortası fonuna yatırıldığı, risk primlerinin vade geliminde sigortalıya iadesi söz konusu olduğunda iade olunan tutarın toplam primin %15'ini geçmesi durumunda sigortalı lehine gelir oluşabildiği belirtilerek belirli şartların gerçekleşmesi durumunda yapılacak olan prim iadesi ödemelerinin menkul sermaye iradı olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği ile stopaja tabi olup olmayacağı hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde; tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından ödenen irat tutarlarının menkul sermaye iradı olduğu, aynı maddeye 6327 sayılı Kanunla eklenen fıkra ile maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan irat tutarının; varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek bulunacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı ile zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçilerin bu maddede yazılı bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları, aynı maddenin (15) numaralı bendinde ise 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendine göre menkul sermaye iradı sayılan ödemelerden vergi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir.

Konuya ilişkin olarak 13/8/2003 tarihli ve 3 sıra numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinin "2.3- Karma Poliçeler Dolayısıyla Elde Edilen Gelirler" başlıklı bölümünde,

"Ölüm, maluliyet ve benzer risklere karşı yapılan riziko teminatları ile birikimli teminatların aynı poliçede gösterilmesi durumunda, söz konusu poliçenin birikimli teminata isabet eden kısmı ile ilgili olarak yapılacak ödemeler menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir. Birikimler dışında, sadece riskin gerçekleşmesi halinde yapılan ödemeler ise gelir vergisinin konusuna girmemektedir.

Ölüm, maluliyet ve benzer risklerin gerçekleşmesi halinde risk teminatına ilaveten sigortalıya risk anındaki birikimlerinin değerinin ödenmesi veya birikim veya risk teminatından yüksek olanın ödenmesi esasına dayalı poliçelerde ödeme riskin gerçekleşmesine bağlı olarak yapılırsa dahi, birikimli teminata isabet eden tutar menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir.

Örneğin; birikim veya risk teminatından yüksek olanın ödenmesi esasına dayalı bir poliçe kapsamında, riskin gerçekleştiği anda risk teminatının birikimden daha yüksek olması halinde, ödenecek tutarın birikime isabet eden kısmı menkul sermaye iradı olarak gelir vergisine tabi olacaktır. Risk teminatı ile birikim arasındaki tutar ise gelir vergisine tabi olmayacaktır. Ancak riskin gerçekleştiği anda birikim

tutarının daha yüksek olması halinde ödenecek tutarın tamamı menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

23/10/2012 tarihli ve 85 sıra numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinde ise ;

" ...

4. Menkul Sermaye İradının Tespiti

6327 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde yapılan değişiklikler uyarınca;

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları,

... menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır. Anılan maddeye eklenen fıkra hükmü gereği irat tutarı;

- Şahıs sigortaları kapsamında yapılan ödemelerde varsa fesih ve iştira kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek,

hesaplanacaktır. ...

5. Gelir Vergisi Tevkifatı Uygulaması

6327 sayılı Kanunla değişik Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bent hükümleri uyarınca, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri, birikimli şahıs sigortaları, emeklilik ve sigorta şirketleri ise, bireysel emeklilik sözleşmeleri dolayısıyla yaptıkları ödemelerde irat tutarları üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapmak durumundadır.

Bakanlar Kurulunun 12/1/2009 tarihli ve 2009/14592 sayılı Kararnamesinin eki Kararda değişiklik yapan 6/9/2012 tarihli ve 2012/3571 sayılı Kararı uyarınca, 29/8/2012 tarihinden itibaren yapılacak ödemeler için geçerli olmak üzere,

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden % 15,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden % 10

...

oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır." açıklamalarına yer verilmiş ayrıca, 85 sıra numaralı Sirküler ile 3 ve 59 sıra numaralı Gelir Vergisi Sirkülerlerinin bu Sirkülere aykırı hükümleri de yürürlükten kaldırılmıştır.

Diğer taraftan, 10/10/2012 tarihli ve 28437 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hayat Grubu Sigortaları Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinde birikim primi; hayat grubu sigortalarında, risk primi hesabına bağlı olmaksızın, yatırım amacıyla alınan miktar, risk primi ise ölüm ve/veya yaşama ihtimallerine bağlı teminatlar ile ek olarak ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet, işsizlik ve tehlikeli hastalıklar gibi teminatların da verildiği sigortalar için sigortalıların yaşlarına ve riski etkileyen diğer kişisel özelliklerine göre hesaplanan prim olarak tanımlanmıştır.

Buna göre, Şirketiniz tarafından belirli şartların gerçekleşmesi ve sigortalının hayatta kalması halinde yapılacak olan prim iadesi (veya ödülü) ödemelerinin risk primi olarak tahsil edilen prim tutarını aşan kısmının, riskin gerçekleşmesine bağlı olarak yapılan ödemeler kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamakta olup, söz konusu ödemelerin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendi kapsamında menkul sermaye iradının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir. Tespit edilecek irat tutarı üzerinden, aynı Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkifat yapılacağı ise tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.